

Bijlage C: Taaltechnische hulpmiddelen voor geschreven communicatie

Module 3: De analytische Wikipediaan

Onder taaltechnische hulpmiddelen wordt verstaan: symbolen en tekens om gemoedstoestand of emoties tot uitdrukking te laten komen binnen geschreven teksten. Taaltechnische hulpmiddelen vervangen in feite de non-verbale signalen zoals lichaamstaal en intonatie die we normaal in verbale (vocale) gesprekken en interactie inzetten. Deze hulpmiddelen vormen een ander soort non-verbale signalen ter ondersteuning van geschreven berichten waardoor de teksten (woorden) beter geïnterpreteerd en begrepen kunnen worden. Een overzicht van de verschillende typen:

- **Geluidwoorden:** dit zijn schriftelijke imitaties van auditieve gebeurtenissen of duiden een impuls van gedachten aan bijvoorbeeld: ‘hmm’, ‘uch’ en ‘eeeuuhhhh’. In hun intensiteit variëren deze door de inzet van verdubbeling van letters en herhalingen van woorden.
- **Actiewoorden:** dit zijn woorden ter letterlijke beschrijving van een situatie en worden als indicatief van het werkwoord in sterretjes gezet, bijvoorbeeld: *lach*, *slik* en *zucht*.
- **Woordversiering:** om woorden te markeren of accentueren kunnen deze op een opvallende manier worden weergegeven, bijvoorbeeld **vet**, onderstreept en *cursief*.
- **Afwijkende schrijfvorm:** overdrijvingen kunnen in de vorm van literacies worden weergegeven (zoals ‘jammerrrrrrrrr’), in de vorm van aaneenschakeling van leestekens (‘wanneer kom jij?????????’), het consequente groot of klein schrijven, het uit elkaar trekken van letters (‘b e d a n k t’) of het gebruik van HOOFDLETTERS. (Dit laatste kan worden geïnterpreteerd als schreeuwen, en dit kan dan ook als onbeleefd overkomen.)
- **Emoticon:** dit is een teken, een combinatie van lees- en lettertekens of een grafisch symbool (pictogram) die een emotie symboliseert. De bekende ‘smiley’ is daar een voorbeeld van waarbij ‘lachen’ wordt weergegeven als :-). Daarbij is de emoticon meestal aan het einde van een zin te vinden, of is deze toegevoegd aan een complete zin. Zie voor een grafisch overzicht tabel 1.

Tekst	Emotie	Interpretatie	Tekst	Emotie	Interpretatie
:-) of :)	blij		;-) of ;)	knipoog	 of
:-D of :D	hardop lachen, tanden		X-D of xD of XD	hard lachen	
:-O of :O	verrast	 of 	:-P of :P	tong eruit	
:-S of :S	vertwijfeld		8-) of B-)	cool	
:\$	blozend		:(	huilend	
:-I	geen mening; twijfel		:-(of :(	droevig	
>:-(of :@	boos		>:-D of >:)	gemeen	
o_O	geschokt		O_o	wijdogig	
:-?	vragend	?	9_9	rollende ogen	

Tabel 1: Overzicht van emoticons in tekst en pictogram. Bron <https://nl.wikipedia.org/wiki/Emoticon>

(Anne Ribbers en Alexander Waringa, 2012)¹

¹ Bron: bewerking voor Wikimedia op basis van: Ribbers, A., Waringa, A. (3^e druk, 2017). E-coaching: direct aan de slag met het nieuwe coachen. Boom/ Nelissen. Amsterdam.